Floraväktarna i Skåne Rapporterar

Fältnarv i Skåne

Charlotte Wigermo

Under sommaren 2020 inventerade vi samtliga då kända lokaler för fältnarv *Sagina apetala* i Skåne. Arten har sin huvudsakliga utbredning på Falsterbohalvön samt är känd från några äldre lokaler spridda i Skåne.

Arten kan vara svår att skilja från hårnarv *S. micropetala* men på samtliga floraväktarlokaler finns det verifierade belägg på Biologiska museet i Lund.

Fältnarv är en spenslig, ettårig nejlikväxt. Stjälken är kal och oftast grenig från basen. Blommorna är fyrtaliga, utan eller med mycket små, vita kronblad. Foderbladen är upprätta, mer eller mindre tryckta till kapseln och åtminstone de två yttre foderbladen är spetsiga. Fältnarv är mycket snarlik hårnarv men på denna är alla foderblad trubbiga och vid fruktmognaden utstående från kapseln.

Fältnarv växer på kulturpåverkad, sandig mark som hålls öppen. Det är en konkurrenssvag växt som försvinner om växtplatsen växer igen och vegetationen sluts. De äldre växtplatserna fanns i sandtag, i sandiga åkerkanter och på stigar.

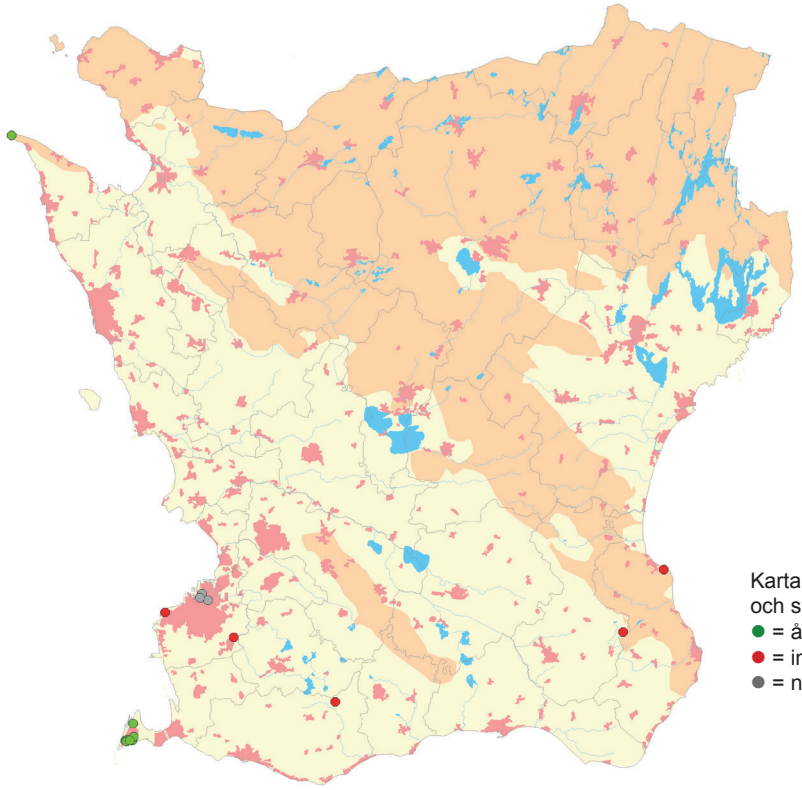
Fältnarv har alltid varit mycket sällsynt i Skåne och har aldrig varit känd från mer än ett tiotal lokaler samtidigt men eftersom arten är ettårig så har den förekommit på minst det dubbla antal lokaler under de senaste 100 åren. Lokalerna har huvudsakligen funnits i kustnära trakter i de södra och sydvästra delarna av landskapet.

När floraväktarverksamheten startade 1989 fanns arten på 7 lokaler. Under vår inventering 2020 hittade vi arten på 14 lokaler.

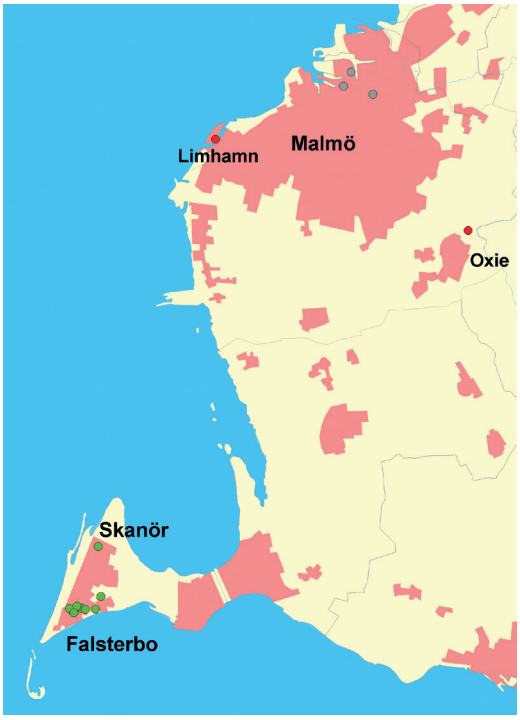
Fältnarv var sedan länge endast känd från Skåne men under de senaste åren har arten hittats även på Öland. År 2010 upptäcktes en lokal på södra Öland och därefter har arten hittats på ytterligare några lokaler. I Danmark är den spridd över en stor del av landet men är däremot inte känd från övriga nordiska länder. Arten är ganska vanlig i stora delar av Europa och förekomsterna i södra Sverige tillhör de nordligaste. Den förekommer även i Nordafrika och på spridda lokaler i de västra delarna av Asien.

Figur 1. Fältarv *Sagina apetala* i Falsterbo 2010. Foto: Åke Svensson

Karta 1 & 2. Fältnarv i Skåne och sydvästra Skåne efter 1989.
● = återfunnen 2020
● = inte återfunnen 2020
● = nya lokaler 2020

Nuvarande status i Skåne

Fältnarv har sina flesta förekomster i Falsterbo och Skanör. Vi återfann arten på 9 lokaler i Falsterbo samt en lokal i Skanör. På samtliga dessa lokaler växer fältnarv mellan gatstenar eller i sandiga vägkanter.

På Kullaberg växer den inom naturreservatet på upptrampad mark.

I Malmö stad är fältnarv funnen på 3 nya lokaler under senare år medan den inte har återfunnits på två äldre lokaler.

Lokalen vid Södra Mellby ligger också inom ett naturreservat (Esperöd naturreservat) men här har inte fältnarv återfunnits sedan 2006 trots idogt letande. Här har växtplatsen vuxit igen och några särskilda åtgärder har inte vidtagits för att återskapa lämplig växtmiljö.

I Listarum i Tomelilla kommun hittades en ny lokal på 1990-talet. Så sent som 2012 återfanns arten här men vid senaste inventering-

Tabell. Lokaler för fältnarv i Skåne efter 1989.

Kommun	Lokal	ID-nr	Koordinat Rikets nät	Antal
Höganäs	Kullens fyr, S om samt på väg upp till Kullens fyr	M-Hög-0098	6246480-1292435	680 plantor
Malmö	Malmö, Kirseberg	M-Maö-0046	6168020-1325482	Ny lokal
Malmö	Oxie, Jägersrovägen, vid Miljöfabriken 2000 AB	M-Maö-0053	6161750-1329850	Ej återfunnen
Malmö	Limhamn, Öns O-del	M-Maö-0054	6165950-1318250	Ej återfunnen
Malmö	Malmö, Hamngatan	M-Maö-0246	6169048-1324478	Ny lokal
Malmö	Malmö, Grimsbygatan	M-Maö-0319	6168392-1324131	Ny lokal, 8 plantor
Simrishamn	Hällekås, 500 m VNV	M-Sim-0154	6173150-1402350	Ej återfunnen
Tomelilla	Listarum. Backagården, 1,3 km N	M-Tom-0108	6162645-1395456	Ej återfunnen
Trelleborg	Grönby, O	M-Trg-0042	6150850-1346950	Ej återfunnen
Vellinge	Falsterbo, Fädriften	M-Vel-0059	6144350-1311524	560 plantor
Vellinge	Falsterbo kyrka, 800 m ONO	M-Vel-0060	6144319-1312734	730 plantor
Vellinge	Falsterbo kyrka, 1,3 km NO	M-Vel-0125	6144906-1312986	1 075 plantor
Vellinge	Falsterbo torg	M-Vel-0126	6144155-1311743	800 plantor
Vellinge	Falsterbo, Fredsgatan x Storgatan	M-Vel-0127	6144237-1311741	100 plantor
Vellinge	Falsterbo, Norra Tvärgatan	M-Vel-0128	6144316-1311604	91 plantor
Vellinge	Falsterbo, Norra Vånggatan	M-Vel-0129	6144375 1312090	328 plantor
Vellinge	Falsterbo, Storgatan	M-Vel-0130	6144461-1311874	609 plantor
Vellinge	Falsterbo kyrka, 400 m NNO	M-Vel-0131	6144309-1312263	1 152 plantor
Vellinge	Skanörs torg	M-Vel-0414	6147201-1312852	150 plantor

en hittades inga plantor. Här bör den eftersökas igen för lokalen ser fortfarande lämplig ut.

I ett f.d. grustag i Grönby i Trelleborg kommun hittades arten 1996 men här är den borta sedan många år.

På Falsterbohalvön verkar arten trivas och där ser vi inget direkt hot. Kanske kan arten sprida sig i Malmö framöver men det återstå att se. I övriga Skåne är det endast på Kullaberg som fältnarv finns kvar i nuläget.

Figur 2. Fältarv *Sagina apetala* i Falsterbo 2010. Foto: Åke Svensson

Referenser

1. Tyler, T. m.fl. (red.) 2007. *Floran i Skåne. Arterna och dess utbredning.* Lund.
2. ArtDatabanken 2019. Artfakta. Artfakta. SLU Artdatabanken.
3. Artportalen, SLU. www.artportalen.se